7/997

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

937

ANKARA
11.11.2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 28/7/2003 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2682 sayılı yazınız.
b) 7/10/2003 tarihli ve 826 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Adana Milletvekili Atillâ Başoğlu tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/997-2688 Esas No.lu soru önergesiyle ilgili cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca bir aylık ek süre verilmesi istenilmiştir.

Söz konusu soru önergesine verilen cevap örneği iki nüsha hâlinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan

EKLER:
EK-1 Soru önergesi (2 adet-6 sayfa)
cevabı

7/997

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
.../...../2003

Sayın
Atillâ BAŞOĞLU
Adana Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yönelttiğiniz ve yazılı olarak cevaplandırılmasını istediğiniz 7/997-2688 Esas No.lu soru önergesinin cevabı, aşağıda sunulmuştur.

Hükûmet programında yer alan adaletin tam ve zamanında tesisine yönelik çalışmalar, Bakanlığımızca sürdürülmekte olup, bu çalışmalar çerçevesinde; hâkim, Cumhuriyet savcısı ve yardımcı adalet personeli açığının giderilmesi; adliye teşkilâtının örgütlenme şekli, görev ve yetki konularına ilişkin yeni sistemler getirilerek; mahkemelerin sayısı ve çeşitliliğinin artırılması, istinaf mahkemelerinin kurulması, altyapı eksikliklerinin giderilmesi yanında, Adlî Tıp Kurumunun çağın ihtiyaçlarına göre yeniden yapılandırılması, adlî sicil kayıtlarının düzenli tutulmasının sağlanması ve infaz sisteminin iyileştirilmesi en önemlilerini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda yürütülen çalışmalardan mevzuatla ilgili olanlar kapsamında ;

1. 26/2/2003 tarihli ve 4814 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunla, daha önceden ceza davalarının yaklaşık yüzde yirmisini oluşturan karşılıksız çek keşide edilmesi nedeniyle açılan ceza davalarında yargılamayı hızlandırılacak önemli tedbirler alınmıştır.

2. 19/3/2003 tarihli ve 4829 sayılı Tebligat Kanunu ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla, adalet hizmetleri hızlandırılmış, "tam ve zamanında" adaletin temini amaçlanmış, tebligat işlemlerindeki gecikmeler önlenmiş ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca düzenlenen tebliğnamelerin tebliğinde yaşanan sıkıntılar giderilmiştir.

3. 24/4/2003 tarihli ve 4854 sayılı Bazı Kanunlardaki Para Cezalarının İdarî Para Cezasına Dönüştürülmesine Dair Kanunla, ceza hükümleri içeren özel kanunlardaki hürriyeti bağlayıcı ceza ve adlî para cezaları, idarî para cezasına çevrilerek, mahkemelerin ve Cumhuriyet savcılıklarının iş yükü önemli ölçüde hafifletilmiştir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
.../...../2003

4. 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunuyla, hâkim, savcı, avukat ve noterler ile diğer adalet personelinin meslekî eğitimlerini gerçekleştirmek, hukuk ve adalet hayatında inceleme ve araştırmalar yapmak, karşılaşılan sorunları saptamak ve bunlara çözüm yolları üretmek, dokümantasyon ve koordinasyonu sağlamak üzere Türkiye Adalet Akademisinin kurulması amaçlanmıştır.

5. 19/2/2003 tarihli ve 4810 sayılı Adlî Tıp Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla, dünyadaki bilimsel gelişmelere paralel olarak ıslahı ve yeniden yapılandırılması suretiyle adalete daha iyi hizmet sunabilmesi için Adlî Tıp Kurumunda gerekli değişiklikler yapılmıştır

6. 15/7/2003 tarihli ve 4929 sayılı Yargıtay Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunla, Yargıtay'da halen sonuçlanamamış olan daire başkanlığı seçimi üzerine, Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nca alınan İlke Kararı doğrultusunda, Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından yapılan Birinci Başkan, Birinci Başkanvekili ile daire başkanları seçimlerinin uzamasının önlenmesi ve dairelerin çalışma düzeninin aksamaması amacıyla gerekli değişiklikler yapılmıştır.

7. 2/1/2003 tarihli ve 4780 sayılı Türk Vatandaşları Hakkında Yabancı Ülke Mahkemelerinden ve Yabancılar Hakkında Türk Mahkemelerinden Verilen Ceza Mahkumiyetlerinin İnfazına Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunla, hükümlü nakline Bakanlar Kurulunca karar verilmesi yerine Adalet Bakanınca karar verilmesi esası getirilerek, bürokratik işlemler azaltılmış ve süreç kısaltılmıştır.

8. 28/5/2003 tarihli ve 4863 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla da, yardımcı adalet personelinin seçiminde kalitenin sağlanması, hizmet ihtiyaçlarına uygun isabetli personelin seçimi amacıyla, bunların sınav ve atama usulündeki bürokrasi azaltılarak işlemlere sürat kazandırılmıştır.

Yukarıda mevzuat çalışmaları kapsamında kanunlaşmış olanlar belirtilmiş olup, bu alandaki çalışmalardan henüz kanunlaşmamış olanlar ise şu şekildedir:

Yargıdan beklenen âdil ve hakkaniyete uygun kararların ortaya çıkması, kararlarda ve uygulamada birlikteliğin sağlanması, kararların ikinci derecede bir üst mahkemenin incelemesinden geçirilmesi ve Yargıtay'ın karşı karşıya bulunduğu aşırı iş yükünden kurtarılarak, kuruluş amacına uygun olarak içtihat mahkemesine dönüştürülmesi bakımından önem taşıyan istinaf kanun yolunun kabul edilmesi ve bu amaçla bölge adliye mahkemelerinin kurulmasına ilişkin olarak Bakanlığımca hazırlanan ve bir paket olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan tasarılardan;

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
.../..../2003

- Adlî yargı ilk derece mahkemeleri ile bölge adliye mahkemelerinin kuruluş, görev ve yetkilerini düzenleyen ve Cumhuriyet savcılığını ilk kez kuruluş, görev ve yetkileri itibarıyla bir düzenlemeye kavuşturan "Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun Tasarısı" ile,

- Uygulamadan kaynaklanan aksaklıkları gidermek, davaların hızlı ve en az giderle ve etkin bir biçimde görülmesini sağlamak, istinaf yoluna ilişkin usul hükümlerini düzenlemek ve karşılaştırmalı hukuktaki gelişmeleri yansıtmak amacıyla hazırlanan "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı",

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmüş ve esası kabul edilmiş olmakla birlikte, konuyla ilgili diğer tasarıların da aynı aşamaya gelmesi ve bunların aynı anda kanunlaşması gerektiğinden, bu tasarılar halen Genel Kurulda bekletilmektedir.

Belirtilen bu iki tasarıyla birlikte ve bağlantılı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş olan;

- Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı,
- Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısı ve
- İş Mahkemeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı

ise halen Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu gündeminde bulunmaktadır.

Söz konusu kanun tasarılarıyla bağlantılı olup, Türk hukuk hayatı bakımından önem arz eden, dünyada meydana gelen sosyal, siyasal ve ekonomik değişiklikler dolayısıyla eskiyen değerlere dayalı Türk Ceza Kanununu çağa uydurmak, gerekli değişiklikleri ve geliştirmeleri yapmak amacıyla Bakanlığımızca hazırlanan "Türk Ceza Kanunu Tasarısı" ile bu Tasarının kanunlaşması halinde uygulamada ve intibakta ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermek amacıyla hazırlanan "Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısı" da halen Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu gündeminde bulunmaktadır.

Ceza ve ceza usulle ilgili tasarılar Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonunda kurulan Alt Komisyona havale edilmiş olup, bu Alt Komisyon çalışmalarına süratli bir şekilde devam etmekte olup, söz konusu Tasarıların en kısa sürede Esas Komisyona sunulması beklenmektedir.

ANKARA
.../..../2003

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

Kamuoyunda "banka hortumlanması" olarak isimlendirilen; bankanın, banka hâkim ortakları, yöneticileri, imzaları bankayı ilzam eden müdürler ve bunların adına hareket edenlerce banka kaynaklarının hırsızlanması suretiyle içinin boşaltılması sonucu bankanın malî yapısının bozulması ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilmesi şeklinde gelişen ve Fonun halef olduğu bedelin Hazine alacağı sayılması, bu alacağın dava takip ve tahsilini kolaylaştırıcı hükümler getirilmesi, bankacılık suçlarındaki ceza davalarının daha etkin ve sür'atli biçimde yürütülmesini sağlayacak düzenlemeler içeren "Bankalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" 16/10/2003 tarihinde kanunlaşması için Başbakanlığa sevk edilmiştir.

Adaletin tam ve zamanında gerçekleştirilmesi yönünde yukarıda belirtilen mevzuat değişikliğine ilişkin çalışmalar kadar, adalet hizmetinde görev yapan hâkim, savcı ve yardımcı personel açığının kapatılması ve bunların eğitimi de önem taşımaktadır. Bu bağlamda; 2002 yılı içinde 406, 2003 yılı içinde ise 69 adlî yargı hâkim adayı mesleğe kabul edilmiş ve ad çekmek suretiyle göreve başlamıştır. Şu anda, adlî ve idarî yargı hâkim adaylığında 1.286 yasal kadrodan 391'i dolu, 895'i ise boştur. Boş olan bu kadrolar nedeniyle, idarî yargı için 100, adlî yargı için de 250 hâkim adayı alınması için sınav ilanı yapılmıştır. Söz konusu sınavlar idarî yargı için 21/12/2003, adlî yargı için ise 29/2/2004 tarihinde yapılacaktır. Yine Bakanlığımız taşra kadrolarında münhal bulunan 1.578 adet zabıt kâtibi kadrosuna adalet komisyonlarınca yapılan sözlü sınav ve mülâkat sonucuna göre, 27/9/2003 tarihinde sınavı kazananlardan 1264 kişinin açıktan atama işlemleri yürütülmekte olup, münhal bulunan 314 adet zabıt katipliği kadrosuna ise 17/11/2003 tarihinde yapılacak sınav sonucu atama yapılacaktır.

Adaletin tam ve zamanında gerçekleştirilmesi bakımından gerekli olan diğer bir koşul da, kaliteli, iyi araçlar ile fizikî mekanlardır.

Son yıllarda bilişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmeler, bilgiye doğrudan doğruya, güvenli ve hızlı bir biçimde ulaşma ihtiyacının, bilgi teknolojilerinin önemini ortaya koyması üzerine, devlet sistemlerinde elektronikleşme çalışmaları hızlanmış, "e-devlet" kavramı günlük hayatın bir parçası hâline gelmiştir.

Bu nedenle de Bakanlığımızda "e-devlet" sisteminin bir parçası olacak olan "e-adalet" sisteminin kurulması için, vazgeçilmez özellikte bulunan kurumlar da sisteme dahil edilerek, Adalet Bakanlığı Merkez Teşkilâtı ile birlikte tüm mahkemeler, Cumhuriyet başsavcılıkları, adlî tıp ve icra dairelerini içine alacak şekilde bilgisayar ağı kurma, bu sayede Bakanlık merkez ve taşra birimleri arasında bilgi alışverişinin elektronik ortama taşınması, vatandaşa Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)'nin gerçekleştirilmesi çalışmaları hızlı bir şekilde devam etmektedir.

7/997

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
.../...../2003

Kaliteli ve iyi işleyen yargı bakımından gerekli olan fizikî mekanların iyileştirilmesiyle ilgili çalışmalarımıza gelince;

Halen hükümet konaklarının zemin katlarında veya şehir içerisinde bir apartman dairesinde çok olumsuz şartlar altında hizmet vermeye çalışan adliyelerin yerine günümüz şartlarına uygun ve istikbaldeki ihtiyacı da karşılayacak niteliklerde binalar yapılarak, 5 yıl içinde ihtiyacın tamamının karşılanması hedeflenmektedir.

Adliye ihtiyacında, birinci öncelikli sırada İstanbul yer almakta olup, Avrupa Yakasında bulunan ve inşası yarım kalan Bakırköy Adliye Sarayı inşaatı için gerekli ödenek temin edilerek ihalesinin bu yıl içinde yapılması sağlanacaktır. İstanbul'un Anadolu Yakasında ise adliyeler, Kadıköy'de 4, Üsküdar'da 3, Pendik'te 3 ve Kartal'da 2 olmak üzere toplam 12 binada hizmet görmektedir. Adalet hizmetinin sunulmasında büyük güçlüklere neden olan bu durumun giderilmesi için söz konusu adliyelerin bir binada toplanması hedeflendiğinden, bunun için Maliye Bakanlığından arsa tahsisi sağlanmış olup, bu konudaki çalışmalara devam edilmektedir.

Diğer taraftan, halihazırda yapımı devam eden adliye binalarından Afyon, Denizli, Dikili, Didim ve 1982 yılında ihalesi yapılmış olan İzmir Adliye Binası için gerekli ödenek ayrılmış olup, 2003 yılı sonunda tamamlanacaktır.

Bunların yanında, 39'u yeni adliye binası yapımı olmak üzere toplam 51 adet hizmet alımı ihalesi, proje çizimi ve ihale aşaması gibi çeşitli aşamalarda devam etmektedir. Bunların da hizmete sokulmasıyla adalet hizmetlerinin konumuna uygun modern ortamlarda yerine getirilmesi sağlanmış olacaktır.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan